

Cymraeg

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Aneurin Bevan
University Health Board

WWW.ABUHB-SWYDDI.CO.UK

WWW.ABUHB-JOBS.CO.UK

GOFALU AMDANOCH
CHI A'CH DYFODOL

CARING FOR YOU
AND YOUR FUTURE

CONTROLLED
AREA
X-RAYS
DO NOT ENTER

#TRAINWORKLIVE
TRAINWORKLIVE.WALES

Dyfodol Clinigol
Clinical Futures

STEP
INTO
HEALTH

Cyfrifoldeb
Personol

Brwdfrydedd
dros Wella

Balchder yn yr
hyn a wnawn

Personal
Responsibility

Passion for
Improvement

Pride in what
we do.

Gweithlu a Datblygu Sefydliadol

ADRODDIAD BLYNYDDOL SAFONAU'R GYMRAEG 2021 - 2022

GWEITHLU A DATBLYGU SEFYDLIADOL ADRODDIAD BLYNYDDYOL SAFONAU'R GYMRAEG 2021/2022

CYNNWYS

- 01** Cynnwys
- 02** Rhagair Oddi Wrth Y Prif Weithredwr
- 03** Rhagair Oddi Wrth Y Cyfarwyddwr Gweithlu a Datblygu Sefydliadol
- 04** Cyflwyniad
- 05** Rheoli, Gweinyddu a Chydymffurfio â Safonau'r Gymraeg
- 07** Crynodeb Flynyddol
- 08** Gwasanaethau Ar-lein Dwyieithog
- 09** Presenoldeb yn y Cyfryngau Cymdeithasol
- 10** Ymgyrchoedd Ymgysylltu
- 12** Cymraeg a Chydraddoldebau
- 13** Gofal Sylfaenol a Phrofiad Cleifion
- 14** Strategaeth Sgiliau Dwyieithog
- 15** Gweithio Cydweithredol a Gêm Casglu
- 16** Prosiect Cymraeg i Blant
- 17** Gweithio Gyda Gyrfa Cymru, Ysgolion a Cholegau
- 18** PartnerIAITH
- 19** Data Dangosydd Perfformiad
- 20** Y Ffigyrau
- 21** Lefelau Cymraeg
- 22** Cynllunio'r Gweithlu: Recriwtio i Swyddi Gwag 2021 2022
- 23** Hyfforddiant i Wella'r Gymraeg
- 24** Adborth gan Staff
- 25** Esiampl o Gyflawniadau a Llwyddiannau wrth Ddysgu Cymraeg
- 26** Cwynion
- 27** Casgliad a Gweledigaeth ar gyfer 2022-2023

RHAGAIR ODDI WRTH Y PRIF WEITHREDWR

Mae'n bleser gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan gyhoeddi ei adroddiad ar gynnydd y Bwrdd Iechyd o ran y Gymraeg a phleser, fel y Prif Weithredwr, yw cymeradwyo'r adroddiad.

Fel Bwrdd Iechyd rydym yn falch o nodi ein bod yn parhau i wneud cynnydd da o ran ein gwaith ar ddarparu gwasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg.

Rydym yn llawn sylweddoli fod cyfathrebu effeithiol yn all-weddol os ydym am ddarparu'r gofal gorau posibl i'r rheiny yr ydym yn eu gwasanaethu. Rydym yn sylweddoli, felly, pa mor bwysig yw sicrhau y gall ein cymuned o siaradwyr Cymraeg dderbyn gofal a chymorth drwy gyfrwng eu mamiaith. Mae hyn yn ein annog, bob dydd, i wella a datblygu.

Gobeithiwn y byddwch yn mwynhau darllen am y cynnydd yr ydym wedi ei wneud a byddem yn croesawu unrhyw sylwa-dau neu awgrymiadau ar sut y gallwn barhau i wella.

**Nicola
Prygodzicz**

Prif Weithredwr

RHAGAIR ODDI WRTH Y CYFARWYDDWR GWEITHLU A DATBLYGU SEFYDLIADOL

Rwy'n ddiolchgar am y cyfle hwn i rannu gyda chi y gwaith y mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan wedi ei wneud yn ystod y flwyddyn ddiwethaf mewn perthynas â chyflwyno gwasanaethau Cymraeg.

Mae'r adroddiad yn dangos ein hymrwymiad fel Bwrdd Iechyd i ddarparu'r gofal gorau posib i'r gymuned Gymraeg rydym yn ei gwasanaethu. Rydym yn Fwrdd Iechyd sydd wedi ymrwymo i roi pobl yn gyntaf ac mae'n gwaith o ran y Gymraeg yn elfen allweddol o'r ymrwymiad yma.

Mae'r iaith Gymraeg yn parhau i gael ei hymgorffori ym mhob agwedd o'n gwaith ac mae'r adroddiad hwn yn dangos ein bod yn dilyn trywydd holistaidd er mwyn sicrhau bod y Gymraeg yn rhan o bopeth a wnawn.

Gan fod cyfyngiadau Covid wedi llacio yn ystod y cyfnod sydd dan sylw yn yr adroddiad hwn, fe sylwch ein bod wedi cymryd camau cadarnhaol i ailgysylltu gyda'n staff, cleifion, defnyddwyr gwasanaeth a'n cymunedau.

Sarah Simmonds
Cyfarwyddwr
Gweithlu a
Datblygu
Sefydliadol

CYFLWYNIAD

Mae'r adroddiad hwn yn mynd i'r afael â dyletswydd statudol Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan (BIPAB) i ddarparu cyfrif blynyddol i Gomisiynydd y Gymraeg ar gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg yn unol â Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Paratowyd yr adroddiad yn unol â Safon Y Gymraeg 120.

Mae'r adroddiad hwn yn nodi sut mae BIPAB wedi cydymffurfio â gofynion Safonau'r Gymraeg o'r 1af o Ebrill 2021 – 31 Mawrth 2022.

Rydym yn cydnabod bod y pwysau a roddwyd ar wasanaethau yn ystod pandemig Covid-19 a'r cynlluniau adfer dilynol wedi cael effaith ar ein gallu i gydymffurfio gyda'r Safonau. Bu i ni ymateb i hyn drwy ddiwygio ein cynlluniau gwaith, trefnu hyfforddiant ychwanegol a mabwysiadu dull 'yn ôl i hanfodion'.

Mae ein hymdrech barhaus yn sicrhau ein bod yn gwneud cynnydd sylweddol o ran archwilio sgiliau ieithyddol staff. Mae hyn yn fodd o sicrhau y bydd ein hymgyrchoedd recriwtio yn rhoi lle blaenllaw i'r egwyddor 'Cynnig Gweithredol' ac y bydd hyn yn arwain ar wreiddio'r egwyddor ar draws ein gwasanaethau.

Rydym yn parhau i archwilio ein systemau a'n prosesau ac yn ceisio dod o hyd i anghysondebau wrth iddynt gael eu cyflawni. Pan fo hynny'n briodol, mae cynlluniau gweithredu'n cael eu llunio a'u rhoi ar waith.

Yn ôl y galw, mae'r Bwrdd Iechyd hefyd yn cynnwys gwybodaeth benodol ar nifer o feysydd allweddol o fewn ei adroddiad blynyddol. Mae'r data hwn yn cynnwys:

- Nifer y cwynion a dderbyniwyd
- Lefel cymhwysedd iaith Gymraeg ein staff presennol
- Yr hyfforddiant yr ydym yn ei gynnig drwy gyfrwng y Gymraeg ac
- Lefel y Gymraeg sydd ei hangen ar gyfer pob swydd wag a swydd newydd a hysbysebir yn ystod y cyfnod dan sylw

Mae'r adroddiad hefyd yn adlewyrchu'r gwaith parhaus a wnaed o ran asesu pa wasanaethau Gofal Sylfaenol sydd ar gael yn y Gymraeg, datblygu a darparu hyfforddiant pellach i staff a chysylltu gyda'n cymuned a'n rhanddeiliaid sy'n siarad Cymraeg.

Mae gennym gynllun gweithredu sy'n mynd law yn llaw â'n Rhaglen Waith er mwyn sicrhau fod yr hyn sydd wedi ei osod yn cael ei gyflawni. Mae gennym systemau cadarn yn eu lle er mwyn sicrhau fod ein gwaith yn cael ei hunan-lywodraethu a'i fonitro.

Mae'r Adroddiad Blynyddol yma'n adeiladu ar Adroddiadau Blynyddol blaenorol y Bwrdd Iechyd ac mae'n adlewyrchu ar y gwelliannau a'r cynnydd sydd wedi eu gwneud yn ystod y cyfnod adrodd.

RHEOLI, GWEINYDDU A CHYDYMFFURFIO Â SAFONAU'R GYMRAEG

Atebolrwydd, Llywodraethu a Sicrwydd

Y Cyfarwyddwr Gweithredol Gweithlu a Datblygiad Sefydliadol sy'n gyfrifol am bortffolio'r Gymraeg o fewn y Bwrdd Iechyd. Yn y pen draw, y Bwrdd Iechyd sydd â chyfrifoldeb dros gyflwyno'r safonau. Fodd bynnag, cydnabyddir fod gan bob aelod o staff rôl i'w chwarae o ran cyflwyno'r safonau'n llwyddiannus.

Uned y Gymraeg (WLU)

Mae'r WLU yn cynnwys staff sy'n gweithio ar lefel strategol, rheolaethol ac ymarferol ym meysydd polisi iaith, hyfforddiant a datblygu. Mae'r WLU yn eistedd o fewn y Gyfarwyddiaeth Gweithlu a Datblygiad Sefydliadol ac maent ceisio sicrhau fod unrhyw broblemau a all godi'n cael eu datrys yn gynnar. Mae'r adran yn cefnogi staff drwy ddarparu gwasanaethau yn unol â dyletswyddau'r Bwrdd Iechyd. Rôl yr WLU yw darparu arweiniad, cyngor, canllawiau a chefnogaeth i'r sefydliad ar faterion sy'n ymwneud â'r Gymraeg.

Mae'r WLU yn darparu diweddariadau rheolaidd ar gynnydd, problemau ac arfer da i Grŵp Strategol y Gymraeg. Y grŵp yma, hefyd, sy'n cymeradwyo cynllun gwaith yr uned.

Grwp Strategol y Gymraeg (WLSG)

Pwrpas yr WLSG yw rhoi cyngor a sicrwydd i'r Bwrdd o ran cyflawni ei swyddogaethau a diwallu ei gyfrifoldebau o ran darparu gwasanaethau Cymraeg i gleifion a defnyddwyr gwasanaeth.

Mae'r grŵp yn adrodd drwy Bwyllgor Pobl a Diwylliant y Bwrdd Iechyd. Mae gan y Pwyllgor rôl allweddol i'w chwarae o ran deddfwriaeth sy'n gysylltiedig â'r gweithlu a'r fframweithiau deddfwriaethol a ddarperir gan y Ddeddf Cydraddoldeb 2010 a Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Mae'r Pwyllgor yn rhoi sicrwydd a chyngor i'r Bwrdd Iechyd ar briodoldeb trefniadau cynllunio'r gweithlu, datblygu'r gweithlu ac ymgysylltu yn unol â Chynllun Tymor Canolig Integredig y Bwrdd Iechyd, y Rhaglen Dyfodol Clinigol a threfniadau cyflawni amcanion strategol y Gymraeg ar draws y sefydliad.

Mae'r WLSG yn cyflwyno Adroddiad Monitro Blynnyddol i'r Tîm Gweithredol, sy'n rhoi sicrwydd bod y Grŵp wedi gweithredu'n unol â'i gylch gorchwyl a'i ddyletswyddau allweddol ac wedi cyflwyno adroddiadau sicrwydd i'r Pwyllgor Pobl a Diwylliant.

Cadeirydd yr WLSG yw Cyfarwyddwr Gweithredol Gweithlu a Datblygiad Sefydliadol ac mae'n cyfarfod bob chwarter. Mae'r aelodau'n cynnwys:

- Cyfarwyddwyr Gweithredol neu ddirprwy
- Aelod Annibynnol o'r Bwrdd
- Cyfarwyddwr Gweithrediadau
- Ysgrifennydd y Bwrdd
- Cyfarwyddwr Cynorthwyol Cyfathrebu ac Ymgysylltu
- Cynrychiolydd Staff
- Cyngor Iechyd Cymuned
- Cynrychiolydd o'r Pwyllgor Negodi Lleol
- Pennaeth Gwasanaethau Cymraeg
- Swyddog y Gymraeg

Caiff y cyfarfod ei weinyddu gan Gweithlu a Datblygiad Sefydliadol drwy'r WLU.

Mae Safonau'r Gymraeg yn eitem safonol ar agenda'r WLSG. Mae cynllun gweithredu cynhwysfawr yn cael ei fonitro gan y WLSG ac mae unrhyw fylchau o ran capasiti, neu faterion cydymffurfio, yn cael eu huwchgyfeirio at y Pwyllgor Pobl a Diwylliant a'r Tîm Gweithredol.

Cofrestr Risgiau Corfforaethol

Mae'r Bwrdd Iechyd yn ystyried rheoli risg mewn modd gweithredol ac integredig yn elfen allweddol o bob agwedd o'n swyddogaethau a'n cyfrifoldebau. Mae risgiau sy'n ymwneud â'r Gymraeg, yn cael eu cofnodi ar y Gofrestr Risgiau Corfforaethol.

Mae'r risgiau posib ar hyn o bryd yn cynnwys diwallu gofynion Safonau'r Gymraeg, cyflawni'r Strategaeth Sgiliau Dwyieithog a gweithredu egwyddor y 'cynnig gweithredol' sef darparu gwasanaeth yn y Gymraeg heb i rywun orfod gofyn amdano. Mae cofnodi'r Gymraeg fel risg gorfforaethol yn sicrhau bod y camau gweithredu a'r mesurau rheoli'n cael eu hadrodd yn rheolaidd i'r Tîm Gweithredol ac yn cael eu monitro ganddynt.

CRYNODEB FLYNYDDOL

Mae'r Safonau, sydd wedi eu cymhwyso i'r Bwrdd Iechyd o dan adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, wedi'u cynnwys yn yr Hysbysiad Cydymffurfio y gellir dod o hyd iddo ar ein gwefan.

Cafodd SharePoint newydd ar gyfer staff ei lansio fis Mawrth 2022 ac mae'r Gymraeg yn i'w gweld yn amlwg ar y dudalen hafan ac mae staff yn cael eu cyfeirio at wybodaeth, hyfforddiant ac adnoddau. At hyn, mae staff yn cael eu briffio'n rheolaidd ar faterion sy'n ymwneud â dwyieithrwydd ac yn cael eu cyfeirio at adnoddau sy'n rhoi arweiniad a gwybodaeth drwy e-byst wedi'u targedu ac erthyglau rheolaidd a rennir ar y fewnrwyd.

Mae hyfforddiant Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg yn parhau i gael ei ddarparu fel rhan o'r broses anwytho corfforaethol ar-lein ac mae animeiddiadau wedi'u comisiynu yn cael eu defnyddio er mwyn rhannu negeseuon allweddol ynghylch egwyddor y 'cynnig gweithredol' a Safonau'r Iaith Gymraeg.

Mae Uned y Gymraeg wedi parhau i ddatblygu cyfleoedd hyfforddi yn unol ag anghenion y gweithlu; mae'r nifer sy'n manteisio ar gyrsiau mewnol yn gadarnhaol.

Pleser oedd lansio cyfres o ddigwyddiadau rhithwir yn ystod mis Mawrth i nodi Dydd Gŵyl Dewi. Roedd themâu'r sesiynau yma'n ymwneud â rhyngblethiad y Gymraeg a Chydraddoldeb. Darparwyd pob sesiwn yn gwbl ddwyieithog ac maent bellach ar gael fel adnoddau.

Mae BIPAB wedi nodi sawl dyddiad allweddol arall yn ystod y flwyddyn ac wedi manteisio arnynt er mwyn cynyddu ymwybyddiaeth o'r Gymraeg ac egwyddor y 'cynnig gweithredol'. Mae'r dyddiau llwyddiannus wedi cynnwys ymgyrchoedd Dydd Miwsig Cymru a Diwrnod Hawliau.

Mae lansiad y gêm gardiau ddwyieithog 'Casglu', a gynhyrchwyd mewn cydweithrediad â Mentrau Iaith lleol ac ysgolion cyfrwng Cymraeg, wedi bod yn 'adnodd ystyrion' i'w ddefnyddio ar draws gwasanaethau ac mae'n rhoi cyfleoedd i staff a chleifion ymgysylltu â'r Gymraeg.

GWASANAETHAU AR-LEIN DWYIEITHOG

Gwefan Gorfforaethol

Mae'r wefan gorfforaethol, sy'n esblygu'n barhaus, yn un o'r prif blatfformau gwybodaeth a ddefnyddir gan ein defnyddwyr gwasanaeth. Felly, rydym yn falch o adrodd ein bod, yn gyffredinol, yn llwyddiannus o ran cydymffurfio yn y maes yma.

Mae adnoddau cyfieithu ychwanegol yn parhau ar gael i'r tîm cyfathrebu er mwyn eu galluogi i ymateb i'r galw cynyddol parhaus am gynnwys Cymraeg. Mae cefnogaeth hefyd ar gael gan yr WLU ac mae'r broses wedi'i hen sefydlu erbyn hyn.

Mae defnydd o'r wefan gorfforaethol cyfrwng Cymraeg wedi cynyddu'n sylweddol yn ystod y flwyddyn ddiwethaf - mae nifer y defnyddwyr newydd wedi mwy na threblu o'i gymharu â'r flwyddyn adrodd flaenorol. Mae tudalennau Rhaglen Brechu Torfol Covid-19 y Bwrdd Iechyd yn arbennig wedi gweld twf sydyn o ran yr ymgysylltiad gyda'r wefan gan ddefnyddwyr Cymraeg eu hiaith. Mae hyn yn cynnwys cynnydd yn y nifer o ffurflenni a lenwir trwy gyfrwng y Gymraeg.

Mae'r Bwrdd Iechyd hefyd wedi prynu tanysgrifiad i'r adnodd Hygyrchedd Gwefan, Recite Me, ar gyfer y gwefannau corfforaethol cyfrwng Cymraeg a Saesneg. Mae'r feddalwedd yma'n cydweddu â darllenwyr sgrin, ac mae'n gallu cyfieithu cynnwys y wefan i dros 100 o ieithoedd, ac mae'n cynnwys swyddogaeth geiriadur. Mae'r adnodd yma wedi bod yn hynod ddefnyddiol i ddysgwyr Cymraeg o bob gallu. Mae modd iddynt ddefnyddio swyddogaethau cyfieithu a geiriaduron Saesneg Recite Me ar y wefan Gymraeg os nad ydynt yn gwbl hyderus o ran deall ei chynnwys.

Mae ail-gyflwyno digwyddiadau ymgysylltu corfforaethol wyneb yn wyneb wedi galluogi'r Bwrdd Iechyd i gynyddu'r ymgysylltiadau gyda thrigolion Cymraeg eu hiaith. Y grwpiau mwyaf amlwg o ran rhanddeiliaid Cymraeg eu hiaith yw rhieni ac athrawon mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg, fel y gwelwyd yn flaenorol.

PRESENNOLDEB YN Y CYFRYNGAU CYMDEITHASOL

Rydym yn falch o nodi fod yr holl asedau cyfathrebu a gynhyrchwyd gan y Tîm Cyfathrebu ac Ymgysylltu wedi bod yn gwbl ddwyieithog drwy gydol y cyfnod adrodd yma. Mae'r asedau yma wedi'u teilwra ar gyfer ymgyrchoedd a chynulleidfaoedd penodol, ac maent wedi cynnwys graffeg, infograffigau, GIFs, fideos, Instagram Reels a Tik Toks, yn ogystal â chylchlythyrau wythnosol a misol.

Rydym wedi cefnogi ymgyrchoedd dwyieithog ar draws sianeli cyfryngau cymdeithasol cyfrwng Cymraeg a Saesneg drwy gydol y flwyddyn, ac wedi rhoi pwyslais arbennig ar ymgorffori nodau ac ethos y sefydliad drwy drefnu dyddiau ac ymgyrchoedd sy'n codi ymwybyddiaeth o'r Gymraeg. Ymhlith yr enghreifftiau o'r digwyddiadau a'r ymgyrchoedd roedd yr ymgyrch Mae Gen i Hawl. Yn ystod yr ymgyrch yma bu staff yn hyrwyddo'r hawliau y maent yn eu cynnal yn eu swyddi o ran y Gymraeg. Digwyddiad arall oedd Dydd Miwsig Cymru, a oedd yn canolbwyntio ar ddefnyddio cerddoriaeth-yn enwedig cerddoriaeth Gymraeg-fel therapi.

Rydym yn parhau i archwilio cynnwys ein gwefan gorfforaethol yn ogystal â chynnwys y cyfryngau cymdeithasol er mwyn sicrhau cywirdeb a chydarddoldeb.

Edrychwn ymlaen at ddatblygu'r ymgyrchoedd yma ymhellach yn ystod y flwyddyn sydd i ddod.

Sianel	Cyfrwng	Nifer y dilynwyr 2020/21	Nifer o dilynwyr 2021/22
	Cymraeg	127	254
	Saesneg	104,642	106,807
	Cymraeg	194	210
	Saesneg	22,100	24,458
	Cymraeg	96	114
	Saesneg	12,200	15,575

YMGYRCHOEDD YMGYSYLLTU

Yr Urdd

Gan fod mudiad ieuenctid mwyaf Cymru yn dathlu ei benblwydd yn gant oed eleni daeth 'Mistar Urdd' i ymweld â'r plant yn Ysbyty'r Faenor. Daeth ag anrhegion i bawb hefyd. Cymerodd staff Uned y Gymraeg ran yn ymgais lwyddiannus y mudiad i dorri Record y Byd.

DYDD MIWSIG CYMRU

Caiff ei gydnabod ers tro bellach y gall cerddoriaeth gael effaith sylweddol o ran gwella unigolyn. I gyd-fynd â 'Dydd Miwsig Cymru' cafodd fideo ei greu gyda'n tîm therapïau a oedd yn trafod sut y maent yn defnyddio cerddoriaeth fel math effeithiol o therapi. Mae'r fideo ar gael i staff ei wyllo.

Miwsig fel Therapi

Music as Therapy

Joy Rickwood

*Therapydd Cerdd /
Pennaeth Therapiau'r Celfyddydau Anabledd Dysgu*

*Music Therapist /
Head of Learning Disability Arts Therapies*

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Aneurin Bevan
University Health Board

Santes Dwynwen

I gyd-fynd ag ymgyrch y tîm cyfathrebu 'Carwch eich GIG' roedd nifer o'n hysgolion Cymraeg am sicrhau bod ein staff sy'n siarad Cymraeg yn ymwybodol o sut yr oeddynt yn teimlo ynglŷn â'r gwaith yr oeddent wedi ei wneud ac yn parhau i'w wneud. Derbyniom waith celf arbennig ac rydym yn edrych ymlaen i weithio gyda'r ysgolion yma, ac eraill, yn y dyfodol.

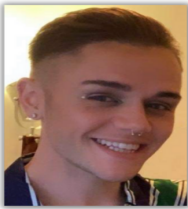

Ymgyrch 'Seren Sbotolau'

Yn dilyn gwaith ymchwil a wnaed y llynedd gan yr WLU ar brofiad cleifion, gwnaed argymhelliad i gynnwys yr iaith Gymraeg yn yr ymgyrch gyfathrebu gorfforaethol Seren Sbotolau', i godi ymwybyddiaeth y cyhoedd o'r gwasanaethau sydd ar gael yn y Gymraeg o fewn BIPAB. Cymerodd staff sy'n siarad Cymraeg ran yn yr ymgyrch, ac roeddynt yn hyrwyddo ymgyrch 'Mae Gen i Hawl' y Comisiynydd, ac yn annog y cyhoedd i ddefnyddio'r Gymraeg wrth ddefnyddio ein gwasanaethau.

Seren Sbotolau
Cymraeg
Spotlight Star

"Gyda fi, mae gennych chi hawl i.. "With me, you have the right to..

Dderbyn gofal yn Gymraeg

Receive care in Welsh

"Mae gallu siarad Cymraeg yn cael gwared ar rwystrau i gleifion gael mynediad i'r gwasanaethau gwella eu hiechyd meddwl."

- Oli, Seicotherapydd sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn

"Mae fy rôl i'n fy helpu i ddeall pwysigrwydd bod yn hygyrch i'm cleifion. Mae gallu siarad Cymraeg yn rhugl, yn enwedig fel Sais, yn amhrisiadwy i mi yn fy rôl. Mae'n fy ngalluogi i bontio bylchau rhyngof i a'r claf, mae'n caniatáu iddynt fod yn gyffyrddus a theimlo eu bod wedi'u grymuso."

"Mae'n bwysig ein bod yn cydnabod pwysigrwydd iaith yn ein cyfathrebu â chleifion."

#maegenihawl

GIG Cymru Wales
 Bwrdd Iechyd Prifysgol
 Aneurin Bevan
 University Health Board

Dyfodol Clinigol
 Clinical Futures

CYMRAEG A CHYDRADDOLDEBAU

Yn ystod cyfnod yr adroddiad blynyddol hwn rydym wedi datblygu nifer o adnoddau ac yn gweithio'n agos gyda thîm Cydraddoldeb y Bwrdd Iechyd.

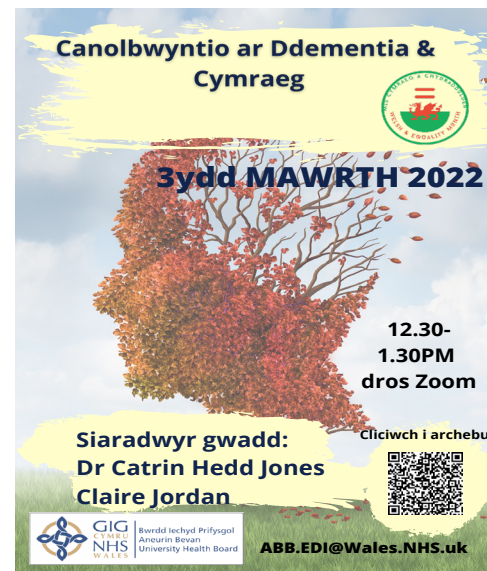
Yn sgil cyflwyno Mis y Gymraeg a Chydraddoldeb fe gynhaliodd y Bwrdd Iechyd gyfres o ddigwyddiadau rhithiol yn ystod mis Mawrth. Defnyddiwyd gwasanaeth cyfieithu ar y pryd yn ystod y digwyddiadau yma ac felly roeddent ar gael yn Gymraeg ac yn Saesneg. Rhoddodd y digwyddiadau sylw i:

- Cymraeg a Dementia
- Cymraeg a Hil
- Y Fam Gymreig
- Y Gymraeg a nam ar y synhwyrau

Bydd yr adnoddau sy'n cael eu creu i gyd fynd â'r digwyddiadau yma a digwyddiadau tebyg ar gael i staff.

Cafodd 'Arwydd' tair iaith gyda BSL, Cymraeg a Saesneg arno ei rannu ar Twitter bob dydd.

Mae'r arbenigwr Cydraddoldeb hefyd yn cynnal cystadleuaeth llyfr i staff bob wythnos ac yn sicrhau bod y gystadleuaeth yn cynnwys llyfr Cymraeg a llyfr Saesneg.

GOFAL SYLFAENOL A PHROFIAD CLEIFION

Mae'r Bwrdd Iechyd yn parhau i adeiladu ar y perthnasau sydd wedi eu meithrin gyda'r contractwyr a'u staff, a byddwn yn parhau i'w hannog a'u cefnogi wrth iddynt ddarparu gwasanaethau dwyieithog. Bydd y Bwrdd Iechyd yn cadarnhau pa ddimensiwn ieithyddol sy'n cael ei ystyried yn y meysydd gwasanaeth canlynol:

- Mewn safonau gofal
- Mewn rhaglenni gwella
- Mewn modelau arferion newydd
- Yn natblygiad y gweithlu

Cymerwyd camau pendant er mwyn rhoi lle mwy amlwg i'r Gymraeg o fewn lleoliadau Gofal Sylfaenol. Yn ystod y cyfnod adrodd rydym wedi cydweithio gyda'r meddygfeydd teulu sy'n cael eu rheoli'n uniongyrchol gan y Bwrdd Iechyd er mwyn ceisio gwneud gwahaniaeth ar unwaith. Rydym wedi llunio cyfarchion dwyieithog ar gyfer eu llinellau ffôn, ac rydym wedi cyfieithu templedi llythyrau safonol. O fewn ein Rhwydweithiau Gofal yn y Gymdogaeth Lleol (NCNs) y nod yw rhaeadru'r templedi negeseuon ffôn a llythyrau yma i feddygfeydd nad ydynt yn cael eu rheoli.

Yn dilyn ymarfer cwrpasu a gynhaliwyd yn 2019/20, mae archwiliad pellach yn cael ei gynnal er mwyn cynyddu'r wybodaeth sydd ar gael ynglŷn â'n darpariaeth bresennol. Drwy rannu'r wybodaeth hon ar ein gwefan mae llwybr amlwg y gall staff a chleifion ei ddilyn er mwyn cyrraedd y gwasanaethau cywir.

Astudiaeth achos

Rydym yn gleifion cofrestredig mewn meddygfa ym Mhont-y-pŵl, Aethom i apwyntiad brys gyda'n mab.

Cawsom ein gweld gan Dr Davies sydd bob amser yn darparu'r lefel uchaf posib o ofal pan fyddwn yn ei weld. Sylwodd Dr Davies fy mod yn siarad Cymraeg â fy mab a dechreuais sgwrsio yn syth ag e trwy gyfrwng y Gymraeg.

Roeddwn i'n gallu dweud bod fy mab yn teimlo'n gartrefol ar unwaith wedi iddo glywed y meddyg yn siarad yn y Gymraeg yn union fel rydym ni'n ei wneud gartref, ac fel y mae'n ei wneud yn yr Ysgol Feithrin.

Yn ystod y dyddiau diwethaf, mae wedi sôn dro ar ôl tro am ei feddyg sy'n gallu 'siarad Cymraeg' yn union fel fe, a sut y gwnaeth hyn iddo deimlo'n hapus!

Yn y gorffennol, mae wedi bod ychydig yn bryderus wrth fynd i apwyntiadau meddygol, mae ffordd gwrtais a chynhwysol Dr Davies wedi newid hyn. Rydym yn hynod falch ein bod ddigon lwcus i gael Meddyg Teulu mor uchel ei fri o fewn y gymuned, ond un sydd hefyd yn hyrwyddo'r Gymraeg ac yn glynu at y Cynnig Gweithredol pan fydd hynny'n bosibl ar gyfer teulu dwyieithog fel ni.

STRATEGAETH SGILIAU DWYIEITHOG

Ar ôl rhyddhau polisi Sgiliau Dwyieithog y Bwrdd Iechyd crëwyd gweithdy i addysgu a rhoi gwybodaeth i reolwyr recriwtio ar oblygiadau'r polisi a'r broses o ran ei gyflwyno.

Cynhaliwyd cyfres gychwynnol o 6 gweithdy ac fe'i mynychwyd gan 45 person. Denodd cyfres arall o 4 gweithdy 15 rheolwr recriwtio pellach. Aeth y gweithdai drwy'r broses y mae angen i reolwyr recriwtio ei dilyn wrth hysbysebu swydd wag neu swydd newydd er mwyn asesu'r sgiliau Cymraeg sydd eu hangen ar gyfer y swydd. Gweler gyferbyn, adborth un o'r mynychwyr.

Recriwtio

Mae gweithgor wedi ei sefydlu er mwyn monitro ein gwaith o fewn y maes recriwtio. Cymeradwywyd rôl newydd Cyfieithydd Cymraeg mewnol ddiwedd mis Mawrth 2022. Bydd y rôl yn fodd o wella ein cydymffurfiaeth yn y maes hwn.

Helen Hayes, Uwch Nyrs, Tîm Nyrsio Cymunedol Ardal Casnewydd.

Ar ddechrau'r gweithdy roeddwn i braidd yn sgeptig. Cymraes ydw i ac yn falch o fod yn Gymraes, dwi'n caru bod yn Gymraes, ond mae'r gofyniad cyfreithiol a'r rheidrwydd a phwyslais ar y Gymraeg ym mhopeth yn creu rhyw sgeptigiaeth ynof o ran pa mor fanteisiol yw hyn.

Er hynny, rwyf wedi mwynhau'n fawr. Dydw i ddim yn dweud fy mod wedi cael fy argyhoeddi, ond rwyf wedi mwynhau'n fawr. Mae wedi bod yn ddiddorol ac yn addysgiadol iawn ac yn sicr, bydd hyn yn rhywbeth y byddaf yn ei ymgorffori wrth i mi recriwtio. Ac rwyf yn mynd i ddysgu am fy staff, mae cryn dipyn ohonynt. Rydym yn gweld fod cymaint o'r cleifion bregus yma sydd mewn perygl o gael strôc yn dioddef o ddementia felly byddai'n wych cael gwybod".

GWEITHIO CYDWEITHREDOL A GÊM CASGLU

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Mae un o saith nod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn gofyn i ni feddwl mwy am y nod hirdymor o greu gwlad sydd â ddiwylliant bywiog ac iaith Gymraeg sy'n ffynnu.

Rydym yn parhau i ddatblygu a meithrin cysylltiadau cydweithredol cadarnhaol gyda'n cymunedau Cymraeg, y Fforymau Cymraeg, Sefydliadau a grwpiau lleol yn ardal y Bwrdd Iechyd. Mae hyn yn ein helpu i gynnal a gwella'r ffordd yr ydym yn ymgysylltu â rhanddeiliaid Cymraeg a deall anghenion ieithyddol y cymunedau yr ydym yn eu gwasanaethu'n well.

Gêm Casglu

Gan weithio mewn cydweithrediad â Menter Iaith Casnewydd a Menter Iaith BGTM ar ymgysylltu ag ysgolion cyfrwng Cymraeg lleol, mae BIPAB wedi cynhyrchu 2,000 pecyn o gêm gardiau ddwyieithog sy'n cael ei dosbarthu ar draws ein gwasanaethau a'n cymunedau.

Roeddem yn hynod falch o lansio'r gêm gardiau 'Casglu' yn ystod Gŵyl Newydd ym mis Medi 2021. Bwriad y gêm yw annog pobl i ddysgu geiriau Cymraeg a llunio brawddegau byr yn raddol. Mae'n adnodd gwerthfawr sy'n galluogi staff gymryd rhan mewn gweithgareddau ystyrlon gyda chleifion ac mae'n cael ei ddefnyddio fel adnodd ar gyfer y gwaith pontio'r cenedlaethau sy'n digwydd drwy gyfrwng y fenter Ffrind i Mi mewn cartrefi gofal a wardiau ysbytai, yn ogystal â mewn ysgolion lleol.

Mae'r gêm yn cynnig cyfle gwerthfawr i'r gweithlu ddysgu Cymraeg.

PROSIECT CYMRAEG I BLANT

Rydym yn falch o adrodd fod prosiect Mudiad Meithrin - Cymraeg i Blant wedi parhau i hyrwyddo manteision gofal plant ac addysg cyfrwng Cymraeg i ddarpar rieni a rhieni newydd ar draws y Bwrdd Iechyd dros y flwyddyn ddiwethaf.

Gan nad oedd modd i grwpiau gwrdd wyneb yn wyneb yn ystod Covid-19, daeth y cymorth ar-lein a ddarparwyd i rieni gan Swyddogion Cymraeg i Blant lleol yn ran bwysig o'u bywyd dydd i ddydd ac fe'i helpodd o ran eu iechyd a'u lles yn ystod blwyddyn anodd.

Daliodd y swyddogion Cymraeg i Blant lleol ati i rannu gwybodaeth gyda thimau Bydwagedd a Thimau Ymwelwyr Iechyd lleol gan sicrhau bod pob rhiant newydd yn ymwybodol o'r ddarpariaeth ar-lein, a'u bod yn cael eu hannog i gofrestru ar-lein.

Cafodd y grwpiau a'r sesiynau canlynol eu cynnal yn wythnosol ac roedd modd i rieni ymuno â grwpiau a gynhaliwyd gan eu swyddog lleol:

- Sesiynau tylino un i un babi.
- Amser Stori a Chan Cymraeg a grŵp arwyddo.
- Grwp Paned a Sgwrsio Cymraeg er mwyn ymarfer eu Cymraeg yn eu cartref.
- Fi a fy ngrŵp babi ar fanteision bod yn ddwyieithog o'r cychwyn cyntaf.

Roedd y grwpiau'n galluogi rhieni i ymgyswrtu â:

- Sut y gall siarad neu gyflwyno'r Gymraeg roi mwy o gyfleoedd i'w plentyn.
- Sut i ddefnyddio arwyddion, tylino babi a ioga i gyfathrebu â'u babi.
- Sut i gael gafael ar lyfrau, e-lyfrau ac apiau Cymraeg a dwyieithog.
- Sut i gael mynediad at gyrsiau dysgu Cymraeg ar-lein lleol megis y cwrs 8 wythnos, am ddim, Clwb Cwtsh i rieni, a sesiynau ymarfer Paned a Sgwrs Cymraeg i Blant.
- Sut mae cael hyd i'w grŵp Ti a Fi lleol, sut i gofrestru gyda'r Cylch Meithrin a gyda'r Ysgol Gymraeg leol.

Ceir rhagor o wybodaeth ar Meithrin.cymru.

Me and my baby online group for new parents
Cychwyn wythnos 12fed Ebrill / Starts week beginning 12th April

Sydd y sesiynau yn dy helpu i wybod mwy am:

- Sut mae siarad Cymraeg yn gallu rhoi mwy o gyfleoedd i'w plentyn.
- Sut i ddefnyddio arwyddion, tylino babi a ioga i gyfathrebu â'u babi.
- Sut i gael gafael ar lyfrau, e-lyfrau ac apiau Cymraeg a dwyieithog.
- Sut i gael mynediad at gyrsiau dysgu Cymraeg ar-lein lleol megis y cwrs 8 wythnos, am ddim, Clwb Cwtsh i rieni, a sesiynau ymarfer Paned a Sgwrs Cymraeg i Blant.
- Sut mae cael hyd i'w grŵp Ti a Fi lleol, sut i gofrestru gyda'r Cylch Meithrin a gyda'r Ysgol Gymraeg leol.

These sessions will help you explore:

- How speaking Welsh can give your child more opportunities
- How to use signs, baby massage and yoga to communicate with your baby
- How to access Welsh and bilingual books and apps
- How to find your local Ti a Fi group, Cylch Meithrin and Welsh medium school
- How to enrol on a Learn Welsh course as a beginner

To register just scan the QR code or click on the link

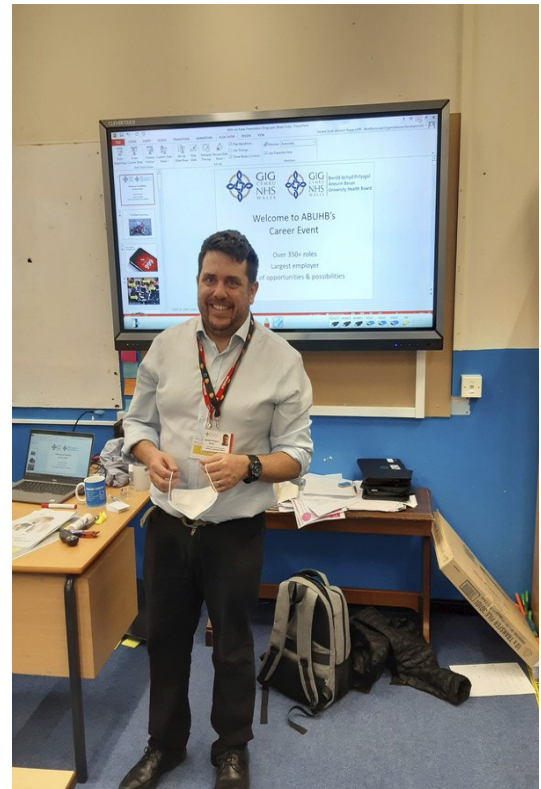
Speci helpu cyffwrdd i'w grŵp a siarad gyda rhieni newydd arall i rannu profiadau. You will also have a chance to meet and chat with new parents to share experiences.

mudiad meithrin
Cymraeg i Blant
cymraegiblant@meithrin.org

GWEITHIO GYDA GYRFA CYMRU, YSGOLION A CHOLEGAU

Mae rhaglen wedi ei chynnal ar ymgysylltu â myfyrwyr Cymraeg eu hiaith yn yr ardal. Rydym wedi creu nifer o adnoddau sy'n ein galluogi i ddarparu gwybodaeth sy'n ymwneud â gyrfa. Mae'r adnoddau wedi'u teilwra ar gyfer gwahanol grwpiau - wyneb yn wyneb ac ar-lein. Yn y deunyddiau dan sylw rydym yn pwysleisio'r gwerth yr ydym yn ei roi fel Bwrdd Iechyd ar sgiliau ieithyddol ac sut yr ydym eisiau sicrhau ein bod yn **Gyflogwr o Ddewis** i ddarparu weithwyr. Mae cysylltiadau cryf wedi eu gwneud gydag ysgolion, colegau a chynghorwyr gyrfa allweddol er mwyn sicrhau ein bod yn bartner allweddol pan fydd rhaglenni gyrfaedd yn cael eu sefydlu ar gyfer myfyrwyr.

- Cyngor ar yrfa wedi ei roi i bob disgybl blwyddyn 10 ac 11 yn nau gampws Ysgol Gyfun Cwm Rhymni.
- Cyngor gyrfaedd wyneb yn wyneb wedi ei roi i holl fyfyrwyr blwyddyn 10 ac 11 yn Ysgol Gyfun Gwynllyw.
- Wedi cyrraedd tua 500 o fyfyrwyr yn nigwyddiadau rhithiol Gyrfa Cymru ledled Casnewydd.
- Cyfres o Flogs wedi'i creu er mwyn poblogi safle CareersVille HEIW. Ynddynt mae staff y Bwrdd Iechyd yn trafod pwysigrwydd eu Sgiliau Iaith Gymraeg.

PARTNERIAITH

Mae rhwydwaith siaradwyr Cymraeg/siaradwr newydd PartnerIAITH wedi datblygu o dipyn i beth yn ystod y flwyddyn ddiwethaf ac mae 91 aelod o staff bellach wedi cofrestru.

Mae digwyddiadau rhithwir rheolaidd yn cael eu cynnal bob mis, gan gynnwys 'Clybiau Clonc' anffurfiol a chwisiau. Y nod yw rhoi cyfleoedd i staff sy'n siarad Cymraeg ddefnyddio'u hiaith wrth weithio a chyfarfod siaradwyr eraill.

Clwb Clonc Dydd Gŵyl Dewi
St David's Day Chat Club

01/03/22 - 10am

Sesiwn cymdeithasu i ddatlu
Dydd Gŵyl Dewi
Social session to celebrate St
David's Day

Cyfle i sgwrsio yn y Gymraeg gyda chydweithwyr
Chance to chat in Welsh with fellow colleagues
Trwy Teams / Via Teams

I gofrestru / To register
Joshua.Wheeler@wales.nhs.uk

Clwb Clonc
Chat Club

Dewch i gwrdd â sgwrsio fel grŵp
Come and meet for a chat as a group

Dydd Iau / Thursday 26/08/21 - 2:00pm

Rhoddir cyfleoedd i siaradwyr newydd gyfarfod ag un o'n Swyddogion Cymorth y Gymraeg i ddatblygu cynllun datblygu personol, a chânt eu cyfeirio at adnoddau a chyfleoedd dysgu priodol.

At hyn, mae grwpiau bach neu sesiynau 1:1 hefyd yn cael eu cynnig erbyn hyn i siaradwyr newydd, er mwyn eu galluogi i ymarfer eu sgiliau Cymraeg wrth baratoi ar gyfer asesiadau.

DATA DANGOSYDD PERFFORMIAD

Dangosir y data isod yn unol â Safon 120 Safonau'r Gymraeg (Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011).

Sgiliau gweithwyr

Mae'r Bwrdd Iechyd yn cyflogi dros 16,000 o staff, ac mae dwy ran o dair ohonynt yn ymwneud â gofal uniongyrchol cleifion.

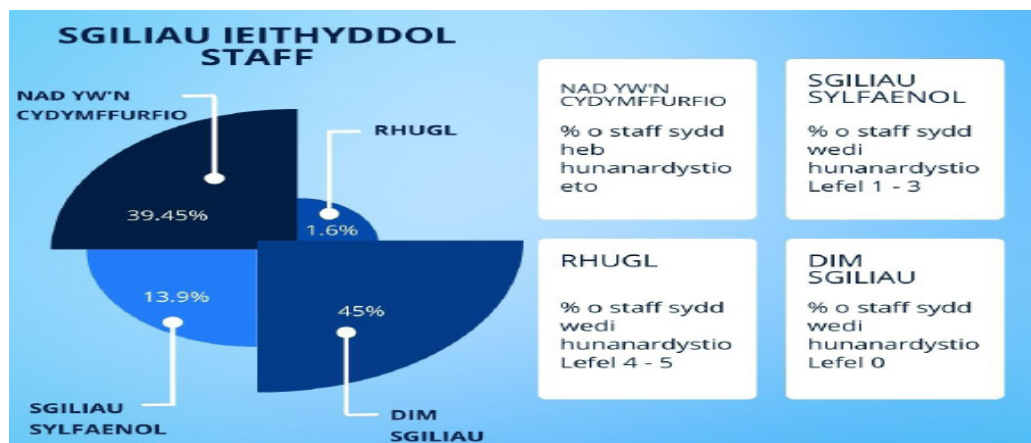
Mae gwaith yn parhau ar geisio gwella'r data a gedwir ar gymwyseddau Cymraeg staff. Amlinellir proffil staff y Bwrdd Iechyd sy'n siarad Cymraeg gyferbyn. Mae'r data'n seiliedig ar hunan ddatgeliad staff o ran eu cymwyseddau yn y Gymraeg, ac mae Cyfarwyddiaethau'n sicrhau bod staff wedi diweddarau eu cymwyseddau drwy'r porth Cofnod Staff Electronig (ESR). Gwnaed hyn yn orfodol yn ystod y cyfnod adrodd.

Cydymffurfiaeth Sefydliadol

Rydym yn falch o adrodd fod cynnydd o 14% wedi bod o ran cydymffurfiaeth yn ystod 2021/22 yn sgil gwneud cofnodi sgiliau Cymraeg ar ERS yn orfodol. Rydym yn cydnabod y bydd y cynnydd yn gynyddrannol a byddwn yn parhau i hyrwyddo pwysigrwydd cwblhau'r gwaith drwy ymgyrchoedd cyfathrebu wedi'u targedu. Mae mapio'r capasiti presennol o fewn y sefydliad yn hanfodol er mwyn galluogi'r Bwrdd Iechyd i osod meincnod a chymharu capasiti ag angen, yn thematig ar lefel sefydliadol.

Nifer a chanran o weithwyr y Bwrdd Iechyd

Mae'r Bwrdd Iechyd yn parhau i gasglu data ar sgiliau iaith ei staff. Defnyddir y system ESR i ddal, cofnodi ac adrodd ar sgiliau iaith y staff. Gall staff ddiweddarau eu sgiliau yn ôl yr angen. Dyma'r data diweddaraf sydd gennym ar Sgiliau Cymraeg staff.

Mae'r graffig uchod yn dangos nifer y staff y mae eu sgiliau Cymraeg wedi eu hasesu, a lefel y rhuglder wrth ddefnyddio graddfeydd ALTE ar gyfer siarad Cymraeg (0 = Dim sgiliau Cymraeg - 5 = Rhugl)

Y FFIGYRAU

% o staff sydd wedi cofnodi eu sgiliau Cymraeg drwy ESR

65%

2021/2022

51%

2020/2021

38.45%

2019/2020

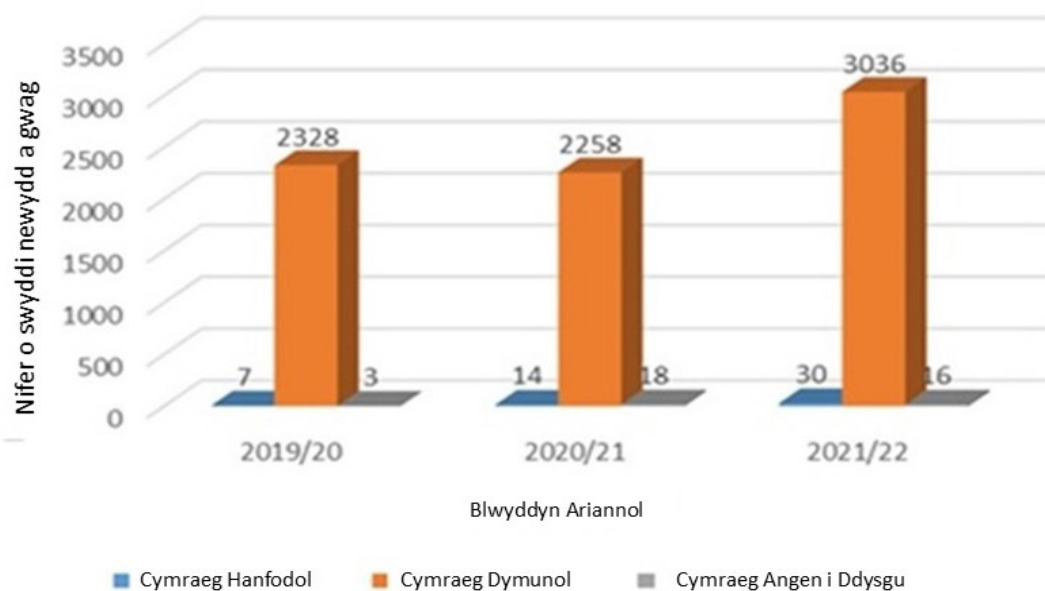
LEFELAU CYMRAEG

Lefelau Darllen	Nifer (20-21)	Nifer (21-22)	Newid (%)
Lefel 0	3753	7998	
Lefel 1	590	1530	
Lefel 2	118	332	
Lefel 3	76	116	
Lefel 4	71	125	
Lefel 5	95	247	
Nad yw'n Cydymffurfio	9961	5379	-46%

Lefelau Ysgrifennu	Nifer (20-21)	Nifer (21-22)	Newid (%)
Lefel 0	3867	8259	
Lefel 1	462	1254	
Lefel 2	131	337	
Lefel 3	58	100	
Lefel 4	61	105	
Lefel 5	78	219	
Nad yw'n Cydymffurfio	10007	5446	-45%

Lefelau Gwranddo/Siarad	Nifer (20-21)	Nifer (21-22)	Newid (%)
Lefel 0	3790	7888	
Lefel 1	676	1747	
Lefel 2	136	355	
Lefel 3	80	137	
Lefel 4	82	135	
Lefel 5	91	230	
Nad yw'n Cydymffurfio	9809	5300	-46%

CYNLLUNIO'R GWEITHLU: RECRIWTIO I SWYDDI GWAG 2021-22

HYFFORDDIANT I WELLA'R GYMRAEG

Mae rhaglen sy'n cynnwys opsiynau amrywiol o ran hyfforddi ac ymwybyddiaeth ar gael i'r holl staff pan fyddant yn cychwyn gweithio i'r Bwrdd Iechyd, ac ar unrhyw gyfnod yn ystod eu cyflogaeth yn y dyfodol. Rydym yn sicrhau bod yr opsiynau sydd ar gael yn cwmpasu gwahanol lefelau, arddulliau dysgu a deunyddiau. Y nod yw sicrhau bod yr hyn a ddysgir yn diwallu anghenion y dysgwyr.

Mae Cyfarwyddiaethau'n sicrhau bod staff yn derbyn hyfforddiant o ran ymwybyddiaeth a sgiliau er budd eu datblygiad personol. Mae angen i'r hyfforddiant fod yn berthnasol i'w swydd ac mae angen iddo ddiwallu eu anghenion personol, yn ogystal ag anghenion eu gwasanaeth.

Mae cyllideb gorfforaethol ar gyfer hyfforddiant Cymraeg, felly mae'r cyrsiau'n rhad ac am ddim i staff y Bwrdd Iechyd.

Teitl Cwrs	Nifer Wedi Cofrestru (20-21)	Nifer Wedi Cofrestru (21-22)	Newid (%)
Ymwybyddiaeth Iaith Gymraeg – Wedi'i ddarparu gan yr UIG	621	680	9.5%
Ymwybyddiaeth Iaith Gymraeg – Anwythiad Corfforaethol	181	190	5.0%
Ymwybyddiaeth Iaith Gymraeg i'r Rhaglen Prentisiaethau	Amh.	150	Amh.
Cwrs 10 Awr Blasu'r Gymraeg y Coleg Cenedlaethol	372	403	8.3%
Cwrs Achrededig y Gymraeg Coleg Gwent	26	21	-19.2%
Say Something in Welsh	10	20	100%

Rydym wedi derbyn adborth cadarnhaol gan fynychwyr y cyrsiau sydd wedi cael eu cynnal, ac mae gennym dystiolaeth bendant sy'n dangos eu bod wedi annog eu cydweithwyr i gymryd rhan.

ADBORTH GAN STAFF

Diolch am sesiwn cinio a dysgu arbennig a oedd yn rhoi trosolwg o'r gwaith sy'n cael ei wneud gan Uned y Gymraeg.

Rwy'n teimlo fod Jo a minnau'n cytuno, o'i gymharu â chyflwyniadau gwahanol yr ydym wedi eu cael ar safonau'r Gymraeg ac ati dros y blynyddoedd, dyma'r cyflwyniad mwyaf ymgysylltiol, ac i mi o leiaf, yr un mwyaf defnyddiol.

Rwyf nawr yn sylweddoli fod gennych chi ac Uned y Gymraeg ddealltwriaeth dda o'r heriau y mae gwasanaethau'n eu wynebu, a dealltwriaeth o bryder rhai fel fi, nad ydynt yn siarad Cymraeg, o ran gwneud y peth iawn a deall beth sy'n ddisgwyliedig ohonom – braf iawn oedd clywed hyn.

Rwy'n falch iawn o gael cymryd rhan mewn hyfforddiant Cymraeg o fewn y Bwrdd Iechyd er mwyn i mi allu cyfarch pawb sy'n mynychu'r Ganolfan Frechu Dorfol yn ddwyieithog.

Rydw i'n awyddus i barhau i wella fy sgiliau Cymraeg fel y gallaf wella'r gwasanaeth rwy'n ei gynnig, yn ogystal â chynyddu cyfleoedd gwaith yn y dyfodol.

ESIAMPL O GYFLAWNIADAU A LLWYDDIANNAU WRTH DDYSGU CYMRAEG

Kimberley Anthony, Nyrs Anableddau Dysgu Gymunedol.

Mae Kimberley wedi bod yn dysgu Cymraeg drwy Coleg Gwent ers bron i dair blynedd ac mae'n aelod gweithgar o'r Rhwydwaith Partneriaith. Mae hi'n elwa o sesiynau adolygu 1:1 gyda'r Uned Gymraeg.

"Rwy'n credu y dylai pawb ddysgu Cymraeg am ei fod yn hwyl (er fy mod i'n rhagfarnllyd!) ac mae'n wych dysgu rhywbeth sy'n rhan o'ch diwylliant.

Yn fy swydd, rydw i'n cefnogi cleifion sydd ag anableddau dysgu yn y gymuned. Rydw i wedi gwneud ffrindiau yn fy nosbarth Cymraeg a byddwn i wrth fy modd pe byddwn yn cael cyfle i siarad Cymraeg â chleifion rhyw ddydd".

CWYNION

Gellir dod o hyd i eglurhad ffurfiol ar y ffordd y mae'r Bwrdd Iechyd yn ymdrin â chwynion yn ein Gweithdrefn Cwynion Cymraeg. Mae hwn ar gael ar ein gwefan.

Ni chafodd unrhyw ymchwiliadau allanol eu cynnal yn ystod y cyfnod adrodd.

Mae'r Bwrdd Iechyd wedi derbyn 6 cwyn yn uniongyrchol ac maent wedi cael eu datrys mewn cydweithrediad â'r arweinyddion gwasanaeth perthnasol ac yn unol â'r Rheoliadau Gweithio i Wella. Mae pedair o'r cwynion yn ymwneud â pherfformiad gwasanaeth yn erbyn Safonau'r Gymraeg. Roedd un mewn perthynas â pherfformiad yn erbyn y Safonau Iaith gweithredol ac un mewn perthynas â Gofal Sylfaenol.

Mae Tîm Gweithio i Wella'r Bwrdd Iechyd wedi derbyn hyfforddiant gan y WLU ac maent bellach wedi eu grymuso i ddelio â chwynion neu bryderon sy'n ymwneud â'r iaith Gymraeg yn unol â'r KPIs presennol.

Mae'r Bwrdd Iechyd yn hyderus ein bod wedi mabwysiadu dull o ddatrys cwynion sy'n sicrhau ein bod yn dysgu ac yn gwneud newidiadau o fewn y sefydliad.

CASGLIAD A GWELEDIGAETH AR GYFER 2022-2023

Er bod adferiad yn dilyn Covid yn gwmwl uwchben Byrddau Iechyd o hyd, rydym yn falch o allu dangos y cynnydd yr ydym wedi ei wneud yn ystod y cyfnod adrodd hwn. Mae Uned y Gymraeg yn cyflwyno adroddiadau i'r lefel uchaf er mwyn sicrhau ein bod fel Bwrdd Iechyd yn parhau i symud ymlaen.

Un o'n blaenoriaethau allweddol wrth geisio sicrhau bod y Cynnig Gweithredol yn cael ei gyflawni yw parhau i archwilio sgiliau ieithyddol ein staff presennol. Byddwn yn datblygu adnoddau pellach er mwyn ceisio gwneud y broses hon yn symlach i staff ac felly'n cynyddu ein cydymffurfiaeth. Bydd, law yn llaw â'n gwaith pellach ar y Strategaeth Sgiliau Dwyieithog, yn sicrhau ein bod yn plethu gwybodaeth am ein gweithlu presennol gyda'r gwaith o recriwtio staff priodol ar gyfer y dyfodol.

Rydym wedi cynnal archwiliad o'n darparwyr Gofal Sylfaenol dan gontract ac rydym nawr yn ceisio cyflwyno proses ar gyfer edrych yn fanylach ar y sgiliau sy'n bodoli o fewn eu hymarfer.

Rydym yn parhau i weithio mewn partneriaeth â rhanddeiliaid allweddol sy'n cefnogi Strategaeth y Llywodraeth ar gyfer y Gymraeg - Cymraeg 2050: Miliwn o siaradwyr Cymraeg. Rydym wedi cryfhau cysylltiadau gyda darparwyr hyfforddiant yn ogystal â'n partneriaid o fewn llywodraeth leol.

Rydym wedi gweithio'n agos iawn dros y flwyddyn ddiwethaf gyda Cholegau ac ysgolion lleol ar addysgu myfyrwyr Cymraeg o bob oedran ynglŷn â'r cyfleoedd y mae'r Bwrdd Iechyd yn eu cynnig o ran gyrfa a'r pwyslais yr ydym yn ei roi ar sgiliau ieithyddol.

Bydd ffocws yn parhau ar gynllunio strategol er mwyn sicrhau fod gennym weledigaeth glir o ran cyflwyno'r safonau ac ymgorffori egwyddor y 'Cynnig Gweithredol'. Bydd y weledigaeth yn canolbwyntio ar ddatblygu'r meysydd gwasanaeth canlynol:

- Cyflwyno Safonau'r Gymraeg ar draws y sefydliad.
- Hyrwyddo a gweithredu egwyddor y "Cynnig Gweithredol" yn unol â Fframwaith Strategol Llywodraeth Cymru: Mwy Na Geiriau.
- Proffilo/mapio data ar lefel sgiliau a gallu'r Gymraeg ar draws y gweithlu a chynllunio'r gweithlu drwy weithredu'r Strategaeth Sgiliau Dwyieithog.

Rydym yn parhau i geisio creu cydbwysedd rhwng capasiti o ran y Gymraeg ag anghenion defnyddwyr y gwasanaeth.

Rydym wedi nodi nifer o gamau gweithredu a fydd yn ein helpu i wneud cynnydd yn ystod 2022/23:

- Byddwn yn sicrhau bod pob aelod o staff yn cael y cymorth sydd ei angen arnynt er mwyn gwreiddio'r 'Cynnig gweithredol' o fewn y sefydliad.
- Byddwn yn gwneud asesiadau pellach o'r ddarpariaeth sydd ar gael o fewn Gofal Sylfaenol ac yn cynnig hyfforddiant a chefnogaeth i ddarparwyr er mwyn cynyddu'r ddarpariaeth.
- Byddwn yn parhau i ddatblygu ein hadnoddau digidol er mwyn rhoi'r ddealltwriaeth a'r sgiliau sydd eu hangen ar staff er mwyn eu galluogi i ddarparu'r cynnig gweithredol i'n defnyddwyr gwasanaeth.
- Byddwn yn gweithio gyda phartneriaid lleol yn ogystal â safleoedd recriwtio penodol er mwyn bod yn y sefyllfa orau i recriwtio staff sydd â sgiliau Cymraeg.
- Byddwn yn parhau i ganolbwyntio ar hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r iaith yn y gweithle a datblygu ein rhwydwaith PartnerIAITH ymhellach er mwyn cefnogi ein staff sy'n siarad Cymraeg i wella eu sgiliau ieithyddol.
- Byddwn yn parhau i ddatblygu cyfres o adnoddau er mwyn cefnogi staff sydd am wella eu gallu o ran y Gymraeg. Gwneir hyn ar y cyd â'r adnoddau achrededig ac ar-lein a ddarperir gan 'Learn Welsh'.
- Byddwn yn asesu ein polisïau a'n gweithdrefnau yn dilyn cyhoeddi'r fframwaith 'Mwy na Geiriau' newydd a byddwn yn eu diwygio yn ôl y gofyn.
- Bydd hunan-lywodraethu a monitro yn parhau i fod yn flaenoriaeth allweddol a byddwn yn parhau i ddatblygu prosesau archwilio mewnol a hunan-reoleiddio, er mwyn sicrhau fod gennym fesurau perfformiad llym a'n bod yn atebol.
- Datblygu cynllun strategol a rhaglen waith gysylltiedig er mwyn symud y Strategaeth Sgiliau Dwyieithog yn ei blaen a rhoi egwyddor y 'Cynnig Gweithredol' Mwy Na Geiriau ar waith.
- Byddwn yn datblygu ein gwasanaeth cyfieithu er mwyn sicrhau fod y Bwrdd Iechyd mewn sefyllfa gadarn o ran cydymffurfio â'n gofynion statudol a darparu'r gofal gorau posib i'n defnyddwyr gwasanaeth.

Ein nod yw gwella'r gofal yr ydym yn ei ddarparu'n barhaus er budd holl ddefnyddwyr y gwasanaeth. Rydym yn dal yn awyddus i wella yn erbyn meincnodau perfformiad a sicrhau y gall cleifion gael mynediad at wasanaethau drwy eu dewis iaith.

Mae gan y 'Cynllun Pobl' a ddatblygwyd gan y Bwrdd Iechyd dargedau clir ar gyfer Uned y Gymraeg. Mae'r cynllun hefyd am sicrhau fod darparu gwasanaethau i'n defnyddwyr gwasanaeth sy'n siarad Cymraeg yn cael ei ymgorffori yn yr ystod ehangach o dargedau sydd wedi eu nodi.

Gan fod Cynadleddau Achos wedi eu nodi fel maes datblygu. Bydd gwaith yn cael ei wneud gyda fforwm rhanbarthol 'Mwy Na Geiriau' i symud y 'Cynnig Gweithredol' yn ei flaen ar lefel aml-asiantaeth. Rydym yn parhau i weithio mewn modd cadarnhaol gyda Chomisiynydd y Gymraeg ac yn edrych ymlaen i barhau i wneud hyn yn ystod y flwyddyn nesaf.